

Milan DOLENC

Scientific Society for History of Health Culture in Slovenia, Ljubljana

EXORCISMS IN THE FOLK-MEDICINE ON THE SLOVENIAN ETHNIC TERRITORY

The author collected informations and data about the folk-veterinary-medicine in Slovenia, and on the territories outside the Yugoslavian frontiers, where Slovenian population lives. In this connection he has collected also the data regarding the handwritten folk-medicine books. Among them are also booklets of exorcisms; besides, some exorcisms are also mentioned in other books. The author collected some exorcisms among the population in the country, others he got from some ethnologists.

The oldest exorcisms were found in codices and incunabulas. As far as we know, our exorcisms originate in the middle-age, mostly from the German people. On the other side, the Yugoslavians in his origin native country in the territories behind the mountains Karpati, lived in this regard under the influence of Orient and Greece.

People liked to use exorcisms since long ago, and they are still using them, especially somewhere in more distant and culturally backward territories. In the fact, exorcisms are a sign of the economic, social, and spiritual backwardness.

The author had the chance to collect over 600 exorcisms for 61 diseases, so for men as for cattle. Most of them serve against the snake-sting, different eye-diseases, gangrene, erysipelas (vet.: red murrain), witchments etc. The oldest exorcisms found among our population, originate in the 12th and 14th century. They are written in Latin language. The first known exorcism written in the Slovenian language dates from the first half of the 17th century.

(Rad je Uredništvo primilo 31. II 1983. god.)

General review
UDC 8(091)619

Vlastimir TURUDIĆ

Naučno društvo za istoriju zdravstvene kulture Srbije, Beograd

VETERINARSKA SLUŽBA SRPSKE VOJSKE
U RADOVIMA NAŠIH ISTORIČARA.
ISPRAVKE I DOPUNE (VII)

XV

DIVLJANOVIĆ D., *Veterinarski kadrovi u Srbiji od 1800—1918. godine*. Naučno društvo za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, Beograd, 1974.

Str. 85—88: „b) Kadrovi kod kojih su nam poznati samo službenički podaci”.

Pod citiranim podnaslovom prikazane su samo poneke godine službovanja, i to u građanskoj veterinarskoj službi, za 41 (40) veterinaru i veterinarskog pomoćnika. Među njima je nemali broj onih koji su jedno vreme bili proveli u sastavu mirnodopske Srpske vojske, a još ih je veći broj koji su u njenim redovima bili za vreme ratova što ih je Srbija vodila krajem prošlog i početkom ovog stoleća. Nastojaćemo da njihove fragmentne službeničke podatke dopunimo, pogotovo kretanjem u vojnoj službi, i ujedno upotpunimo po kojim biografskim detaljem.

Batić Andrija je opširnije prikazan u monografiji o kojoj je reč, na str. 43, pa ne spada ovamo.

Cvetković Dragoslav bio je državni pitomac-đak na Veterinarskoj visokoj školi u Budimpešti, gde je i diplomirao, verovatno, 1905. god.¹

Dimitrijević A. Petar bio je marveni lekar okruga Podrinskog, u Loznici 1895—1896. god. Učestvovao je u svim ratovima 1912—1918. god., a za zasluge stečene u balkanskim ratovima bio je odlikovan, 30. XI 1913. god. „Zlatnom medaljom za revnosnu službu”. Neposredno po završetku I svetskog rata bio je marveni lekar Zvečanskog okruga. Prisustvovao je na prvom sastanku marvenih lekara Srbije, koji je održan 12. XII 1903. god. u Kragujevcu, i na Zboru marvenih lekara Srbije u Vođenu (Grčka) 1918. god. Umro je 1923. god. kao okružni marveni lekar u Kosovskoj Mitrovici (sada Titova Mitrovica) usled posledica jednog nesretnog slučaja².

Dragičević Božidar rođen je u Kragujevcu 26. X 1860. god. Završio je šest razreda gimnazije a, verovatno, i vojnu Potkivačku školu u Beogradu i, na kraju, viši veterinarski tečaj Vojnoveterinarskog instituta u Beču. I 1894. god. bio je marveni lekar III klase Podunavskog okruga, u Smederevu (a ne u Svilajncu). U balkanskim ratovima bio je upravnik

Poljske marvene bolnice Moravske divizije, u Nišu, a u prvom svetskom ratu veterinar Glavnog konjskog depoa u Dobričevu, gde je 1915. god. zbog bolesti bio razrešen vojne obaveze. Odmah po završetku prvog svetskog rata bio je marveni lekar u Jagodini (danas Svetozarevo). Za redovnog člana Srpskog poljoprivrednog društva primljen je 1906. god. Bio je osnivač Dunavskog oblasnog kola jahača „Knez Mihailo” (sedište u Beogradu), a 1898. god. i član upravnog odbora Kola jahača „Knez Mihailo” u Palanci. God. 1899., odlikovan je „Takovskim krstom V stepena”, a 31. X 1913. god. „Srebrnom medaljom za revnosnu službu”, za zasluge stečene u balkanskim ratovima. Umro je 9. X 1927. god. u Beogradu³.

Duka-Pešika Dimitrije (a ne „Pešika Duka-Dimitrije”) rođen je 31. I 1867. god. God. 1898. javio se na konkurs koji je raspisalo srpsko Ministarstvo vojno za prijem diplomiranih marvenih lekara u vojnu službu. Molba mu je bila prihvaćena pa je, 29. IX 1898. god., bio postavljen za vojnog marvenog lekara IV klase. Od 7. X 1898. bio je na službi u Moravskom artiljerijskom puku (Niš) Moravske divizijske oblasti, od 27. XII iste god. u 1. konjičkom puku (Niš) 1. konjičke brigade Konjičke divizije, a od 22. X 1899. u 4. eskadronu (Trstenik) 1. konjičkog puka (Niš) 1. konjičke brigade Konjičke divizije. Ostavka koju je bio podneo na vojnu službu uvažena mu je 13. VI 1900. god. Umro je 20. III 1904. god. u Beogradu⁴.

Doković Svetozar rođen je u M. Gori, srez Užice (danas Titovo Užice). Završio je vojnu Potkivačku školu u Beogradu, i to verovatno II klasu koja se školovala od 1867. do 1870. god. Posle toga bio je nekoliko godina potkivački podoficir i marvenolekarski pomoćnik, a onda je među prvima bio upućen na viši veterinarski tečaj Vojnoveterinarskog instituta u Beču. Nakon što ga je završio, 10. VI 1876. bio je postavljen za marvenog lekara II klase. U srpsko-turskom ratu 1876/77. god. bio je marveni lekar u štabu Moravske artiljerijske brigade (imala 6 poljskih i 2 brdske baterije) Moravskog korpusa Narodne vojske. Taj korpus tada je imao ukupno 5552 konja i 1840 volova. U srpsko-turskom ratu 1877/78. god. bio je marveni lekar u štabu Moravskog korpusa i ujedno je obezbeđivao Artiljerijski puk Moravske divizije. Posle toga rata bio je marveni lekar Konjičkog puka Divizijske komande stajaće vojske, a u toku 1879. godine bio je premešten za predavača u vojnoj Potkivačkoj školi. Početkom 1880. godine srećemo ga kao marvenog lekara Odeljka Državne ergele u Dobričevu odakle je, 7. X 1880, bio premešten za marvenog lekara 4. artiljerijskog (drinskog) puka Artiljerijske brigade Divizijske komande stajaće vojske. S te dužnosti je, 18. X 1882, bio otpušten iz vojske i postavljen za okružnog marvenog lekara I klase u Kruševačkom okrugu, sa sedištem u Kruševcu. Ali, već 30. X 1884. god. umro je u Kruševcu kao okružni marveni lekar. Još dok je bio vojni marveni lekar objavio je stručni rad „Sakagija i crv (Malleus humidus et farciminosus)” u časopisu „Ratnik”⁵.

Dorđević Dimitrije je, takođe, završio vojnu Potkivačku školu u Beogradu. Za marvenolekarskog pomoćnika verovatno je bio proizveden 1. VIII 1876. Za vreme srpsko-turskih ratova 1876/78. god. bio je na službi u štabu Moravske artiljerijske brigade Moravskog korpusa Narodne vojske. Za marvenolekarskog pomoćnika I klase unapređen je

1. VIII 1878. Od 1878. do 1880. je na službi u 6. bateriji 3. artiljerijskog (moravskog) puka Artiljerijske brigade Divizijske komande stajaće vojske, a onda je 17. X 1880. bio premešten u 5. bateriju istog puka. Od 25. II 1883. bio je najpre u 1, a potom u 4. bateriji Moravskog artiljerijskog puka Moravske divizijske oblasti. Krajem 1884. god. bio je upućen u Beč na veterinarsko doškolovanje, gde je s prekidima boravio do jeseni 1888. god. U srpsko-bugarskom ratu 1885/86. godine i neko vreme posle toga ponovo je bio na dužnosti u 4. bateriji Moravskog artiljerijskog puka. Za vojnog marvenog lekara IV klase proizveden je 1. XI 1888, a 9. novembra iste godine bio je određen na službu u 2. divizion Drinskog artiljerijskog puka (Valjevo) Drinske divizijske oblasti. Odatle je bio premešten, 17. VIII 1892, za marvenog lekara Moravskog artiljerijskog puka (Niš). Ubrzo zatim, 31. oktobra te godine, na predlog ministra unutrašnjih dela, bio je preveden iz vojske za građanskog marvenog lekara III klase u okrugu Kragujevac. Dok je bio marveni lekar Krajinskog okruga, u Negotinu, radio je i kao honorarni marveni lekar „Vindeljско-voćarske škole” u Bukovu (osnovana 1893. god.). Odmah posle prvog svetskog rata bio je marveni lekar Topličkog okruga. Čim je došao na službu u Negotin, kao veliki ljubitelj konjičkog sporta, bio je izabran za redovnog člana Timočkog oblasnog kola jahača „Knez Mihailo”. Bio je odlikovan „Spomenicom za rat” 1876/77, 1877/78. i 1885/86. god.⁶.

Dorđević Ljubomir je, takođe, završio vojnu potkivačku školu u Beogradu, tako da je u srpsko-bugarskom ratu 1885/86. godine bio narednik potkivač u Poljskoj marvenoj bolnici Moravske divizije. Za marvenolekarskog pomoćnika II klase bio je proizveden 30. IX 1886. i istodobno raspoređen na službu u 5. konjički eskadron (Aleksinac) Konjičke komande stalnog kadra. U Aleksincu je bio i 1888. god., ali sada u 2. konjičkom eskadronu 1. konjičkog puka Konjičke komande. Kraće vreme iza toga podneo je ostavku na vojnu službu i ona mu je, 24. IX 1888, bila prihvaćena. Posle izlaska iz vojske otišao je da studira veterinarstvo, verovatno, u Beču, gde je diplomirao oko 1891. god. God. 1896. i 1897. bio je marveni lekar okruga Užice, u Užicu (danas Titovo Užice). Na Godišnjem zboru Šumadijskog kola jahača „Knez Mihailo”, 17. VII 1894, bio je izabran za člana uprave, a 1898. god. bio je odbornik uprave Šumadijskog oblasnog kola jahača i njegov osnivač⁷.

Dorđević Radoslav bio je državni pitomac-đak na veterinarskim studijama u Minhenu (Nemačka) 1900. god., gde je i diplomirao oko 1902. god.⁸.

Hristodulović Đorđe je, posle završene vojne Potkivačke škole u Beogradu, najpre bio potkivački podoficir, a od 1. XI 1881. marvenolekarski pomoćnik II klase. Kasnije je bio unapređivan: za marvenolekarskog pomoćnika I klase 7. II 1885, za marvenog lekara IV klase 16. XI 1892, za marvenog lekara III klase 22. II 1896. god. Za vreme službovanja u vojsci bio je: marvenolekarski pomoćnik u jednom od divizona 4. artiljerijskog (drinskog) puka Artiljerijske brigade Divizijske komande stajaće vojske od 1880. god. (a možda i ranije), na službi u Šumadijskom vozarskom eskadronu od 25. II 1883, odnosno u Vozariji Šumadijske divizije za vreme srpsko-bugarskog rata 1885/86. god., vojnodržavni pitomac na višem veterinarskom tečaju Vojnoveterinarskog

instituta u Beču od jeseni 1889. godine, marveni lekar 2. divizion (Čačak) Drinskog artiljerijskog puka (Valjevo) Drinske divizijske oblasti od 16. XI 1892 (kasnije 1. divizion istog puka), udaljen iz službe od 5. XI 1896. do 5. II 1897, marveni lekar 3 (brdskog) divizion (Užice) Drinskog artiljerijskog puka (Šabac) od 17. III 1897. god. Vojsku je napustio, verovatno, između aprila i oktobra 1897. god. i posle toga se zaposlio kao okružni marveni lekar. Ali, već 1900. god. umro je kao okružni marveni lekar, u Velikom Gradištu. Za redovnog člana Srpskog poljoprivrednog društva bio je izabran 1899. god. Sarađivao je u „Težaku” i „Vitezu”. Odlikovan je „Spomenicom za ratove” 1876/86. god.⁹

Janković Jovan je isto tako završio vojnu Potkivačku školu u Beogradu i nekoliko godina bio potkivački podoficir. U srpsko-bugarskom ratu 1885/86. god., kao potkivač narednik, služio je u 2. bateriji Timočkog artiljerijskog puka. U vojsci je bio postavljen: za marvenolekarskog pomoćnika II klase 12. V 1888, za marvenog lekara IV klase 3. V 1893, za marvenog lekara III klase 2. VIII 1896. god. Za vreme službovanja u mirnodopskoj Srpskoj vojsci bio je: marvenolekarski pomoćnik u 1. bateriji (Kraljevo) 1. divizion (Kraljevo) Šumadijskog artiljerijskog puka Šumadijske divizijske oblasti od 13. V 1888, vojnodržavni pitomac na veterinarskom doškolovanju u Beču od kraja 1890. god. (verovatno), marvenolekarski pomoćnik II klase u Brdskom artiljerijskom puku (Kruševac) od 4. XII 1892 (zatim dobio 75 dana odsustva i verovatno tada završio doškolovanje u Beču), marveni lekar Brdskog artiljerijskog puka od 3. V 1893 (do rasformiranja tog puka 8. IX 1896), marveni lekar 3. brdskog divizion (Užice) Drinskog artiljerijskog puka Drinske divizijske oblasti od 16. X 1896, marveni lekar 1. divizion (Loznica) Drinskog artiljerijskog puka od 17. III 1897, vršilac dužnosti marvenog lekara Šumadijskog artiljerijskog puka Šumadijske divizijske oblasti od marta (a možda i ranije) 1898. god., upravnik Stalne marvene bolnice (Kragujevac) Šumadijske divizijske oblasti od 8. II 1899, marveni lekar Šumadijskog artiljerijskog puka od 28. III 1900. Tu je ostao do 24. II 1901, kada je penzionisan, po molbi, kao niži vojni veterinar III klase. Dok je bio vršilac dužnosti marvenog lekara Šumadijskog artiljerijskog puka bio je i honorarni marveni lekar „Škole za ratarstvo” u Kraljevu (osnovana 1882. god.). Bio je učesnik prvog sastanka marvenih lekara Srbije, 12. XII 1903, u Kragujevcu¹⁰.

Jenkl Ernest, a pominje se i kao Jenkner Ernest, bio je i honorarni marveni lekar „Škole za ratarstvo” dok je službovao u Kraljevu kao okružni marveni lekar¹¹.

Jokl Maksimilijan je došao u Srbiju, po svemu sudeći, krajem 1896. godine iz Austrougarske i 1897—1898. god. bio je marveni lekar uprave Državne ergele Ministarstva narodne privrede, u Ljubičevu. Odatle se prijavio na natječaj koji je bilo raspisalo srpsko Ministarstvo vojno za prijem više veterinaru stranaca u Srpsku vojsku, tako da je 5. VI 1898. bio postavljen za vojnog kontraktualnog marvenog lekara III klase. Dva dana posle toga bio je određen za marvenog lekara Kraljeve garde. Ali, uskoro je bio otpušten iz vojne službe (kao i većina primljenih stranaca) pa se vratio na raniju dužnost u upravu Državne ergele. U prvom balkanskom ratu bio je kao obveznik činovničkog reda, veterinar 14. puka

I poziva (u sastavu 3. armije), dok je 1914. god. bio marveni lekar Kosovskog okruga, u Prištini. Za vreme prvog svetskog rata bio je jedno vreme veterinar u jednoj od jedinica 1. armije. Odmah posle tog rata radio je kao marveni lekar Pečkog okruga. Ukazom od 29. X 1921. bio je postavljen za rezervnog veterinarskog kapetana I klase, što je ostao i 1935. god. Prisustvovao je Zboru marvenih lekara Srbije u Vodenu (Grčka) 1918. god., a još daleke 1897. god. postao je član odbora Dunavskog kola jahača „Knez Mihailo” za okrug Požarevac. Zajedno s O. Repićem i T. Petraškovićem objavio je članak „Uzroci i lečenje konjske kolike (trbobolje)”, a zajedno s O. Repićem i izveštaj o pastusima Državne ergele, i to u listu „Vitez”. Odlikovan je 10. V 1913. „Srebrnom medaljom za revnosnu službu”, za zasluge u balkanskom ratu¹².

Jovanović Milivoje bio je oko 1886. god. marveni lekar III klase okruga Kruševac, a od kraja 1894. do 1896. god. marveni lekar Podunavskog okruga, u Palanci. Potom ga srećemo kao marvenog lekara Moravskog okruga, u Paraćinu, a od 1900. god. kao marvenog lekara okruga Kruševac, u Čupriji¹³.

Jovanović Sima završio je vojnu Potkivačku školu u Beogradu, i to u jednoj od prvih klasa, jer ga već 1878. god. srećemo kao marvenolekarskog pomoćnika I klase. Tada je bio na službi u 2. artiljerijskom (timočkom) puku (Negotin) Artiljerijske brigade Divizijske komande stajaće vojske, dok je sledeće godine bio na dužnosti marvenolekarskog pomoćnika u Odeljku „Dobričevo” Državne ergele Ministarstva vojnog. Krajem 1879. god. biva premešten u 4. artiljerijski (drinski) puk (Valjevo) pomenute brigade. S te dužnosti bio je otpušten iz vojne službe, 20. VIII 1881, po svojoj molbi, kao marvenolekarski pomoćnik I klase. Posle toga je otišao na veterinarsko doškolovanje u Budimpeštu (prema nekim izvorima), gde je diplomirao krajem 1884. god. i potom se odmah zaposlio kao „mlađi marveni lekar” uprave Državne ergele Ministarstva narodne privrede, u Ljubičevu. Odatle je sredinom 1892. god., prešao za marvenog lekara Odeljka „Dobričevo”, u Dobričevu. U toku 1894. god. srećemo ga kao marvenog lekara u Moravskom okrugu, ali se ne vidi na kojoj dužnosti. Spominje se jedino da je u službenom listu samouprave okruga Moravskog „Razvitku” napisao više stručnih članaka i da je za to bio novčano nagrađen. Bilo je predloženo da se ti njegovi članci odštampaju u zasebnoj brošuri, u 2 000 primeraka, i poklanjaju izlagačima konja prilikom privredno-viteških narodnih svečanosti na području Moravskog okruga. Izgleda da je u okrugu Moravskom ostao sve dok krajem 1907. god. nije bio postavljen za marvenog lekara okruga Požarevac, u Petrovcu, gde je ostao najmanje sledećih 5 godina. Prema tome, od 1908. do 1912. god. nije mogao da bude marveni lekar u Paraćinu¹⁴.

Liška Karlo bio je okružni marveni lekar u Knjaževcu i pre 1886. godine, jer je kao takav mobilisan pred srpsko-bugarski rat 1885/86. god. i čitavo vreme rata proveo je kao upravnik Privremene marvene bolnice Timočke divizije, u Knjaževcu¹⁵. God. 1899. bio je veterinar kotara Benkovac, u Dalmaciji.

Marković K. Dragomir bio je đak, državni pitomac u Štutgartu 1900—1901. god. God. 1907—1908. nije bio marveni lekar u Aleksincu već marveni lekar Vranjskog okruga, u Leskovcu. Učestvovao je u svim

ratovima 1912—1918. god., pa je bio prisutan i na Zboru marvenih lekara Srbije u Vodenu (Grčka). Odmah posle prvog svetskog rata bio je marveni lekar okruga Beograd. Za rezervnog veterinarskog kapetana I klase proizveden je 29. X 1921, a u tom činu je bio i 1935. god.¹⁶

Marković Dragutin završio je vojnu Potkivačku školu u Beogradu i u srpsko-bugarskom ratu 1885/86. god. bio je potkivač 2. baterije Šumadijskog artiljerijskog puka. Viši veterinarski tečaj, po svemu sudeći, završio je 1892. god. u Beču. Posle toga bio je civilni marveni lekar, kako stoji u monografiji, s tim što je za vreme službovanja u Negotinu bio i honorarni marveni lekar uprave „Vinarsko-voćarske škole” u Bukovu. Za počasnog člana Srpskog poljoprivrednog društva bio je izabran 1896. god. Umro je, svakako, do 1911. god., ali u ni jednom izvoru nije naznačeno tačno kada i gde¹⁷.

Mihajlović Kosta bio je, posle završene Potkivačke škole u Beogradu, više godina potkivački podoficir u artiljerijskim jedinicama, dok nije proizveden u marvenolekarskog pomoćnika II klase. U tom zvanju 1879. i 1880. god. bio je u 2. artiljerijskom (timočkom) puku Artiljerijske brigade Divizijske komande stajaće vojske. Uskoro zatim bio je unapređen za marvenolekarskog pomoćnika I klase, a posle izlaska novog „Zakona o ustrojstvu vojske” to mu je zvanje potvrđeno 1. II 1883. Između 1880. i 1883. god. bio je na veterinarskom doškolovanju u Beču kao vojni pitomac i kad je diplomirao bio je postavljen, 9. XII 1883, za marvenog lekara IV klase. Od 15. XII iste godine bio je marveni lekar Stalne marvene bolnice (Kragujevac) Šumadijske divizijske oblasti, a onda je od 4. IV 1884. pa sve do izlaska iz vojske bio marveni lekar Drinskog artiljerijskog puka (Valjevo) Drinske divizijske oblasti, s tim što je od 1. VI 1884. do početka srpsko-bugarskog rata 1885. god. bio još i marveni lekar 1. baterije Drinskog artiljerijskog puka. Iz vojske je otpušten 24. X 1887, i to na predlog ministra unutrašnjih dela, uz postavljenje za marvenog lekara okruga Aleksinac¹⁸.

Nešić Stanimir sudelovao je u svim ratovima 1912—1918. god. Posle završetka prvog svetskog rata bio je marveni lekar Timočkog okruga, u Zaječaru. Za rezervnog veterinarskog kapetana I klase bio je postavljen 29. X 1921, a u tom činu je ostao i 1935. god. Bio je učesnik prvog sastanka marvenih lekara Srbije 1903. god. u Kragujevcu, a isto tako i Zbora marvenih lekara Srbije u Vodenu (Grčka) 1918. god. Za redovnog člana Srpskog poljoprivrednog društva bio je izabran 23. II 1914. kao „marveni lekar u penziji”¹⁹.

Nikolić Milorad je svršeni pitomac vojne Potkivačke škole u Beogradu. Dok je bio u vojsci unapređivan je: za marvenolekarskog pomoćnika II klase 29. XI 1885, za marvenolekarskog pomoćnika I klase 30. VIII 1891, za marvenog lekara IV klase 7. XI 1893. godine. Za vreme vojnog službovanja bio je: narednik potkivač u 2. bateriji Drinskog artiljerijskog puka Drinske divizije od 15. IX 1885 (a od 29. XI te godine marvenolekarski pomoćnik II klase), na službi u 3. bateriji istog puka od 6. V 1886, na službi u 4. bateriji istog puka od 3. X 1886, u Šumadijskom vozarskom eskadronu Šumadijske divizijske oblasti od 8. IX 1889, u 1. divizionu Timočkog artiljerijskog puka Timočke divizijske oblasti od 30. VIII 1890, vojni pitomac u Beču od kraja 1890. do kraja

1893. god., marveni lekar Šumadijskog artiljerijskog puka (Kraljevo) Šumadijske divizijske oblasti od kraja 1893. do početka 1897. god. Presudom vojnog suda od 17. I 1897. bio je osuđen na godinu dana zatvora, a kada je izdržao kaznu, 26. III 1898, bio je penzionisan na osnovu člana 70 „Zakona o činovnicima građanskog reda”. Dok je bio u Šumadijskom artiljerijskom puku ujedno je bio i honorarni marveni lekar „Škole za ratarstvo”, što je nastavio da bude neko vreme i posle penzionisanja 1898. god. Od 1904. do 1912. god. nije mogao biti marveni lekar u Rači, jer je tada, uglavnom, bio marveni lekar I klase za Valjevski okrug, u Valjevu. Marveni lekar za Skopski okrug, u Skoplju bio je 1914. god. i odmah posle završetka prvog svetskog rata. Za redovnog člana Srpskog poljoprivrednog društva bio je primljen 1906. god., dok je bio okružni marveni lekar u Valjevu. Odlikovan je, 12. V 1913, „Zlatnom medaljom za revnosnu službu”, za zasluge stečene u prvom balkanskom ratu²⁰.

Nikolić-Kitir Žarko (a ne „Nikolić Žarko-Kitir”) bio je primljen u Srpsku vojsku 13. VI 1898. i postavljen za kontraktualnog marvenog lekara IV klase, pod običnim uslovima za strance. Njegovo tadašnje ime i prezime bilo je Franc M. Kitir. Odmah nakon postavljenja bio je upućen na službu u Stalnu marvenu bolnicu (Beograd) Dunavske divizijske oblasti, a onda je 1. III 1901. bio premešten u Puk Kraljeve garde. Ali, krajem te godine napustio je vojsku i zaposlio se kao marveni lekar uprave „Državnog stočarskog zavoda” (bivša Državna ergela) Ministarstva narodne privrede. Pre napuštanja vojske, u januaru 1901. god., bila mu je konačno odobrena ženidba s Milicom, kćerkom Branka Nikolića, krojača iz Šapca, a krajem aprila iste godine prešao je iz rimokatoličke u pravoslavnu veru i „na prisajedinjenju dobio ime i prezime Žarko Nikolić-Kitir”. Dakle, za svoje prezime uzeo je devojačko prezime svoje žene Milice. Krajem 1913. i 1914. god. bio je marveni lekar Raškog okruga, u Novom Pazaru. Na sednici Udruženja marvenih lekara Srbije, održanoj 19. XI 1919, navedeno je da je umro u toku prvog svetskog rata²¹.

Ognjanović Mladen završio je vojnu Potkivačku školu u Beogradu. U vojsci je bio proizveden: za podnarednika potkivača I, IX 1888, za narednika potkivača 19. VII 1892, za marvenolekarskog pomoćnika II klase 2. VIII 1896, za marvenolekarskog pomoćnika I klase 22. II 1899, za nižeg veterinaru IV klase 20. VII 1904, za nižeg veterinaru III klase 27. VIII 1908. god. Za vreme vojnog službovanja bio je: u 3. konjičkom puku (Kragujevac) Konjičke komande stalnog kadra od 1. IX 1888, u Stalnoj marvenoj bolnici (Kragujevac) Šumadijske divizijske oblasti od 6. VIII 1893, u 3. konjičkom puku (Kragujevac i Niš) Konjičke brigade stalnog kadra od 17. VIII 1896, vojni pitomac u Beču od kraja 1898. do sredine 1904. god., u Brdskom artiljerijskom puku (Aleksinac) od 30. VI 1904, u 3. konjičkom puku (Niš) 1. konjičke brigade Konjičke divizije od 12. V 1905, u Šumadijskom artiljerijskom puku (Kragujevac) Šumadijske divizijske oblasti od 27. XI 1906. god. Odatle je napustio vojsku, po svojoj molbi, početkom 1910. god. Trag mu se gubi za vreme balkanskih ratova.²²

Petrović Petar je s uspehom završio vojnu Potkivačku školu u Beogradu i više godina proveo u artiljerijskim jedinicama kao potkivački

podoficir. Za marvenolekarskog pomoćnika II klase proizveden je, verovatno, 1878. god., a za marvenolekarskog pomoćnika I klase 1. IV 1882 (s prevođenjem u isto zvanje 1. II 1883). Od 1878. do najmanje 1880. god. bio je na službi u 4. artiljerijskom (drinskom) puku Artiljerijske brigade Divizijske komande stajaće vojske. Po svemu sudeći, krajem 1883. god. bio je upućen kao vojni pitomac na veterinarsko doškolovanje u Beču. Za vreme srpsko-bugarskog rata 1885/86. god. prekinuo je studije u Beču i bio marvenolekarski pomoćnik u Munijskoj koloni Moravske divizije, a kada se taj rat završio ponovo se obreo u Beču radi nastavljivanja započetog doškolovanja. Ali, pre nego je diplomirao dao je ostavku na vojnu službu, koja mu je bila uvažena ukazom od 15. VIII 1886. god. God. 1890. srećemo ga kao okružnog marvenog lekara III klase u Pirotu, ali samo do 14. VII 1891, kada je umro u tom gradu²³.

Popović dr Zaharije završio je vojnu Potkivačku školu u Beogradu u jednoj od prve tri klase. Zatim je neko vreme službovao kao potkivački podoficir i marvenolekarski pomoćnik, dok nije upućen na viši veterinarski tečaj Vojnoveterinarskog instituta u Beču radi sticanja diplome veterinarara. Posle sticanja diplome, proizveden je 1. IV 1882 za vojnog marvenog lekara II klase, a 12. V iste god. bio je određen na službu u 1. divizion 4. artiljerijskog (drinskog) puka (Valjevo) Artiljerijske brigade Divizijske komande stajaće vojske. Ali, ubrzo nakon toga bio je premešten za marvenog lekara u štabu pomenutog puka. Od 25. II 1883. bio je marveni lekar Moravskog artiljerijskog puka (Kraljevo) Moravske divizijske oblasti, a od 4. IV 1884. na službi u Stalnoj marvenoj bolnici (Beograd) Dunavske divizijske oblasti. Posle nekoliko meseci provedenih na radu u toj bolnici dao je ostavku na vojnu službu i, verovatno, otišao za marvenog lekara Opštine Svilajnac, jer ga kasnije srećemo na dužnosti u toj opštini. Doktorirao je, svakako, između 1885. i 1891. god., ali nam nije poznato gde. Početkom 1892. god. bio je premešten iz Svilajнца za marvenog lekara I klase Uprave grada Beograda i, ujedno, vršioca dužnosti glavnog marvenog lekara u Sanitetskom odeljenju Ministarstva unutrašnjih dela. To je ostao do 1895. god., odnosno dok ga na tim dužnostima nije zamenio Aleksa Popović, a onda je otišao za marvenog lekara u Jagodinu. Za redovnog člana Srpskog poljoprivrednog društva bio je izabran 1882. god. (76. po redu), a po dolasku na dužnost u Beograd bio je član Stalnog odbora Zemaljskog veća svih kola jahača „Knez Mihailo” (osnovano 1890. god.) i odbornik u Upravi Srpskog poljoprivrednog društva. Umro je pre 1911. god., ali su nam detaljniji podaci o njegovoj smrti ostali, za sada, nedostupni²⁴.

Radojević Živko je, takođe, završio vojnu Potkivačku školu u Beogradu, i to, kako izgleda, u prvoj klasi, budući da je već 1870. godine bio marvenolekarski pomoćnik II klase Poljske baterije (po formaciji imala 80 konja) u Šapcu. Odatle je, 1872. god., molio Ministarstvo unutrašnjih dela da mu dozvoli upražnjavati „marvenolekarsku radnju” van njegove baterije, na što mu je bilo odgovoreno da prethodno mora položiti ispit pred stručnom komisijom o svome znanju. Marvenolekarski pomoćnik postao je 1. VIII 1878, a vojni marveni lekar IV klase 1. XI 1888. god. Za vreme vojnog službovanja bio je: „marveni lekar za dva konjička puka Šumadijskog korpusa Narodne vojske” u prvom srpsko-

-turskom ratu 1876/77. god., marvenolekarski pomoćnik u 2. artiljerijskom (timočkom) puku (Negotin) Artiljerijske brigade Divizijske komande stajaće vojske od augusta 1878. god., u 1. artiljerijskom (šumadijskom) puku (Beograd i Kragujevac) iste brigade od kraja 1880. god. (verovatno), u 1. poljskoj bateriji (Topčider) Dunavskog artiljerijskog puka Dunavske divizijske oblasti od 25. II 1883, u 5. konjičkom eskadronu (Kladovo) Konjičke komande stalnog kadra od 5. X 1883, u Munijskoj koloni Drinske divizije u srpsko-bugarskom ratu 1885/86. god., u Drinskom vozarskom eskadronu (Valjevo) Drinske divizijske oblasti od 3. IV 1886, u 1. bateriji Drinskog artiljerijskog puka Drinske divizijske oblasti početkom 1887. god., marveni lekar 2. divizona (Čuprija) Timočkog artiljerijskog puka Timočke divizijske oblasti od 9. XI 1888, u Moravskom artiljerijskom puku (Niš) Moravske divizijske oblasti od 21. VII 1889. god. U međuvremenu, od početka 1885. do kraja 1888. god. bio je vojni pitomac u Beču, s kraćim ili dužim prekidima. Dok je bio marveni lekar Moravskog artiljerijskog puka podneo je ostavku na vojnu službu i ona mu je bila uvažena 11. VIII 1892. god. Tada se prihvatio dužnosti opštinskog marvenog lekara u Šapcu, ali već krajem te godine postaje marveni lekar III klase Uprave grada Beograda. Dalje je službovao kao okružni marveni lekar onako kako stoji u monografiji dr Divljanovića. Bio je član pomagač Društva za poljsku privredu (kasnije Srpsko poljoprivredno društvo) od 1870. god., i to 254. po redu. Isto tako, bio je član uprave Timočkog kola jahača „Knez Mihailo” od 1888. god., a član uprave novoosnovanog Moravskog kola jahača „Knez Mihailo”, u Nišu, od 1890. god. Od vojnih odlikovanja dobio je „Srebrnu medalju za revnosnu službu u ratovima” i „Spomenicu za ratove 1876—1886. god.”²⁵.

Radojković M. Borisav (po vojnoj službenoj dokumentaciji nije „Borislav”) bio je đak, državni pitomac na Veterinarskoj visokoj školi u Budimpešti, gde je i diplomirao oko 1904. god. Od 1907. god. bio je marveni lekar III klase Topličkog okruga, u Prokuplju, a od 1908. god. Smederevskog okruga, u Palanci. Krajem te godine izgleda da je podneo ostavku na dužnost okružnog marvenog lekara. Kasnije ga srećemo u vojsci, gde je 16. X 1912. bio postavljen za nižeg vojnog veterinarara IV klase. Učestvovao je u svim ratovima 1912—1918. god. Od 8. IX 1913. bio je veterinar Drinskog artiljerijskog puka Drinske divizijske oblasti, a 3. II 1914. bila mu je uvažena ostavka na vojnu službu. Ali, 3. augusta iste godine vraća se u aktivnu vojnu službu i biva postavljen za nižeg vojnog veterinarara III klase, a 1. IX 1918. god. bio je unapređen u nižeg vojnog veterinarara II klase. U čin aktivnog veterinarskog kapetana II klase bio je preveden 22. II 1920, ali je uskoro izišao iz vojske, tako da je 29. X 1921. bio postavljen za rezervnog veterinarskog kapetana II klase. Za rezervnog kapetana I klase unapređen je 8. XII 1934 (s rangom od 23. III 1925). Bio je odlikovan „Srebrnom medaljom za revnosnu službu” 12. V 1913, za zasluge u prvom balkanskom ratu i „Zlatnom medaljom za revnosnu službu” 6. VI 1915, za zasluge u ratu 1914/15. god.²⁶

Rašković Andrija po prvi put se spominje u srpsko-bugarskom ratu 1885/86. god. kao podnarednik potkivač u Konjičkom puku Timočke divizije. To znači da je prethodno završio vojnu Potkivačku školu u Beogradu. U narednika potkivača bio je unapređen 15. X 1887. i od tada

ga više ne srećemo u vojnoj arhivskoj građi. Posle toga, verovatno je otišao na veterinarske studije u Beč i ponovo se javlja 1893. god. kao marveni lekar III klase okruga Valjevo, u Valjevu. Njegovo dalje službovanje bilo je onako kako stoji u monografiji. God. 1893. bio je član odbora Drinosavskog kola jahača „Knez Mihailo” za okrug Valjevo, dok je kasnije bio osnivač Šumadijskog oblasnog kola jahača „Knez Mihailo”. Objavio je jedan rad pod naslovom „Čime se naš narod služi mesto čerka u ginekologiji”. Na sednici Udruženja marvenih lekara Srbije, 19. XI 1919, navedeno je da je „izgubljen u toku prvog svetskog rata”²⁷.

Renčević (Rančević) Mihailo je krajem 1899. ili početkom 1900. god. bio postavljen za kontraktualnog marvenog lekara III klase okruga Niš, sa sedištem u Aleksincu, a dotle je bio marveni lekar okruga Vranje, u Leskovcu²⁸. Od 1907. god. bio je veterinar u Dalmaciji (Austroougarska).

Riga Jovan sav svoj radni vek proveo je u vojsci pa će o njemu detaljno biti govora u zasebnom radu.

Šmit Vitold bio je postavljen za nižeg vojnog veterinaru II klase 29. VI 1909 (dotle marveni lekar I klase okruga Požarevac, u Žabarima), a 30. VI iste godine bio je određen za veterinaru 1. i 3. konjičkog puka (Niš) 1. konjičke brigade Konjičke divizije. Ali, već 26. VII te godine izmenjena je prvobitna naredba pa je konačno upućen za veterinaru Moravskog artiljerijskog puka (Niš) Moravske divizijske oblasti. Tu je ostao do 3. VII 1912, kada je bio otpušten iz vojske i postavljen za marvenog lekara I klase okruga Užice, u Užicu. U prvom svetskom ratu bio je veterinar Moravskog poljskog artiljerijskog puka Moravske divizije do 27. IV 1915, kada je umro u Mladenovcu. Bio je učesnik prvog sastanka marvenih lekara Srbije 1903. god., u Kragujevcu²⁹.

IZVORI I LITERATURA:

¹ Poljoprivredni kalendar za prostu 1901. god., Beograd, 1900. — ² Državni kalendar Kraljevine Srbije za prestupnu 1896. god. (dalje: DKKS), Beograd, 1895. — SVL, 28/1913. — Državni kalendar Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca za god. 1921. i 1922. koje su proste, Beograd, 1921. — Jugoslovenski veterinarski glasnik, Beograd, 1927, 11, 169—170. — 1923, 6, 94. — ³ Jugoslovenski veterinarski glasnik, Beograd, 1898, 21—22 (28. XII). — Šematizam odlikovanih lica našim i stranim ordenima u Kraljevini Srbiji od 1895. do kraja 1899. god., knj. 2, Beograd, 1894. — Vitez, Beograd, 1898, 21—22 (28. XII). — ⁴ Veterinarski glasnik, Beograd, 1904, 4. — SVL, 42, 43 i 55/1898, 42/1900. — ⁵ Šematizam Srpske dejstvjuće vojske u ratu za oslobođenje i nezavisnost 1877/8. god., Niš, 1878. — Kalendar sa šematizmom Knjažestva Srbije za prostu god. 1877 (dalje: KŠKS), Beograd, 1876. — Raspored i ranglista oficira za 1878. god. (dalje: RRO), Beograd, 1878. — KŠKS za 1880. god., Beograd, 1879. — Ratnik, Beograd, 1880, knj. 3, 5, 440—450 i knj. 4, 9. — Narodno zdravlje, Beograd, 1882—1883, 21, 181. — Uzdanica, Beograd, 1903, 6, 239. — ⁶ KŠKS za 1877. god., Beograd, 1876. — RRO za 1878. god., Beograd, 1878. — KŠKS za 1880. god., Beograd, 1879. — SVL, 8/1883, 14/1884, 12/1886, 43—44/1888, 35 i 46—47/1892. — Raspored i ranglista oficira, marvenih lekara i vojno-administrativnih zvaničnika za 1885. god. (juni), Beograd, 1885. — Đorđević V. *Istorija srpskog vojnog saniteta*, knj. 4, Beograd, 1886, 20—25. — ⁷ SVL, 37—38 i 41—42/1886 i 39/1888. — Raspored i ranglista oficira i vojnih zvaničnika za 1888. god. (juli), Beograd, 1888. — Raspored i ranglista oficira i vojnih zvaničnika za 1888. god. (juli), Beograd, 1888. — ⁸ RRO za 1897. god., Beograd, 1896. — Vitez, Beograd, 1894, 19 (4. IX) i 1898, 21—22 (28. XII). — ⁹ Poljoprivredni kalendar za prostu 1901. god., Beograd, 1900. — ¹⁰ Raspored i ranglista oficira, marvenih lekara i vojno-administrativnih zvaničnika za 1883. god. (maj), Beograd, 1883. — KŠKS za 1880. god., Beograd, 1879. — SVL, 8/1883,

6/1885, 8—9/1886, 1—2 i 36—37/1889, 48 i 49/1892, 9/1896 i 10 i 41—42/1897. — DKKS za 1895. god., Beograd, 1894. — Raspored i ranglista oficira i vojnih činovnika za 1898. godinu (mart), Beograd, 1898. — Poljoprivredni kalendar za prostu 1901. god., Beograd, 1900. — ¹⁰ Đorđević V. *Istorija srpskog vojnog saniteta*, knj. 4, Beograd, 1886, 20—25. — SVL, 20/1888, 52—53/1892, 1—2, 16—17 i 18—19/1893, 31 i 43/1896, 10/1897, 13/1900 i 9/1901. — Raspored i ranglista oficira i vojnih zvaničnika za 1891. god. (januar), Beograd, 1891. — Raspored i ranglista oficira i vojnih zvaničnika za 1898. god. (mart), Beograd, 1898. — Poljoprivredni kalendar za prostu 1899. god., Beograd, 1898. — Veterinarski glasnik, Beograd, 1904, 1, 40—41. — ¹¹ Poljoprivredni kalendar za prostu 1903. god., Beograd, 1903. — ¹² SVL, 26/1898, 7/1913 i 45/1921. — Poljoprivredni kalendar za prestupnu 1900. god., Beograd, 1899. — DKKS za 1914. god., Beograd, 1914. — Državni kalendar Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca za god. 1921. i 1922. koje su proste, Beograd, 1921. — Vitez, Beograd, 1897, 3—4 (15. II) i 20—21 (15. XI). — ¹³ KŠKS za 1886. god., Beograd, 1885. — DKKS za 1895. god., Beograd, 1894. — DKKS za 1897. god., Beograd, 1896. — DKKS za 1900. god., Beograd, 1899. — ¹⁴ RRO za 1878. god., Beograd, 1878. — RRO za 1879. god., Beograd, 1879. — KŠKS za 1880. god., Beograd, 1879. — SVL, 35/1881. — Kosačić V. *Stotinu godina konjarstva u Srbiji*, Beograd, 1966. — Vitez, Beograd, 1892, 19 (5. VIII) i 1894, 5 (16. IV). — Šematizam Kraljevine Srbije s kalendarom za godinu 1893. — DKKS za 1908. god., Beograd, 1908. — DKKS za 1912. god., Beograd, 1912. — ¹⁵ Đorđević V. *Istorija srpskog vojnog saniteta*, knj. 4, Beograd, 1886, 20—25. — ¹⁶ Poljoprivredni kalendar za prostu 1901. god. Beograd, 1900. — DKKS za 1907. god., Beograd, 1907. — Državni kalendar Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca za god. 1921. i 1922. koje su proste, Beograd, 1921. — SVL, 45/1921. — ¹⁷ Đorđević V. *Istorija srpskog vojnog saniteta*, knj. 4, Beograd, 1886, 20—25. — Poljoprivredni kalendar za prestupnu 1912. god., Beograd, 1911. — ¹⁸ RRO za 1879. god., Beograd, 1879. — KŠKS za 1880. god., Beograd, 1879. — SVL, 5—6, 48 i 50/1883, 14/1884, 8—9/1886 i 46—47/1887. — Raspored i ranglista oficira, marvenih lekara i vojno-administrativnih zvaničnika za 1883. god. (maj), Beograd, 1883. — Raspored i ranglista oficira i vojnih zvaničnika za 1887. god. (januar), Beograd, 1887. — ¹⁹ Državni kalendar Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca za god. 1921. i 1922. koje su proste, Beograd, 1921. — SVL, 45/1921. — Težak, Beograd, 1914, 9, 280—282. — ²⁰ Đorđević V. *Istorija srpskog vojnog saniteta*, knj. 4, Beograd, 1886, 20—25. — Raspored i ranglista oficira i vojnih zvaničnika za 1887. god. (januar), Beograd, 1887. — SVL, 18 i 41/1886, 36—37/1889, 39/1890, 33/1891, 49/1893, 10/1897, 16/1898 i 7/1913. — Raspored i ranglista oficira i vojnih zvaničnika za 1891. god. (januar), Beograd, 1891. — DKKS za 1914. god., Beograd, 1914. — Državni kalendar Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca za god. 1921. i 1922. koje su proste, Beograd, 1921. — ²¹ SVL, 27/1898 i 2, 11 i 20/1901. — Poljoprivredni kalendar za prostu 1903. god., Beograd, 1903. — DKKS za 1914. god., Beograd, 1914. — Veterinarski glasnik, Beograd, 1920, 2. — ²² SVL, 35/1888, 30 i 39—40/1892, 34—35/1893, 31 i 35/1896, 22—23 i 27—28/1904, 19/1905, 32/1906 i 23/1908. — Raspored i ranglista oficira i vojnih činovnika za 1898. god. (mart), Beograd, 1898. — Ranglista i raspored oficira i vojnih administrativnih činovnika za 1899. god. (mesec mart), Beograd, 1899. — DKKS za 1910. god., Beograd, 1910. — ²³ RRO za 1879. god., Beograd, 1879. — KŠKS za 1880. god., Beograd, 1879. — Raspored i ranglista oficira, marvenih lekara i vojno-administrativnih zvaničnika za 1885. god. (juni), Beograd, 1885. — SVL, 5—6/1883, 8—9 i 31—32/1886. — Đorđević V. *Istorija srpskog vojnog saniteta*, knj. 4, Beograd, 1886, 20—25. — Uzdanica, Beograd, 1903, 6, 79. — ²⁴ Raspored i ranglista oficira, marvenih lekara i vojno-administrativnih zvaničnika za 1883. god. (maj), Beograd, 1883. — SVL, 20/1882, 8/1883 i 14 i 30/1884. — Vitez, Beograd, 1892, 7 (5. IV.). — DKKS za 1896. god., Beograd, 1895. — DKKS za 1897. god., Beograd, 1896. — Poljoprivredni kalendar za prostu 1911. god., Beograd, 1910. — ²⁵ Težak, Beograd, 1870, 15—16, 173. — Veterinarski glasnik, Beograd, 1964, 8, 835—838. — Raspored i ranglista oficira, marvenih lekara i vojno-administrativnih zvaničnika za 1883. god. (maj), Beograd, 1883. — SVL, 8 i 40/1883, 8—9 i 14/1886, 43—44/1888, 29—30/1889 i 35/1892. — RRO za 1878. Beograd, 1878. — KŠKS za 1880. god., Beograd, 1879. — KŠKS za 1885. god., Beograd, 1884. — Đorđević V. *Istorija srpskog vojnog saniteta*, knj. 4, Beograd, 1886, 20—25. — Vitez, Beograd, 1892, 19 (5. VIII). — Šematizam Kraljevine Srbije s kalendarom za god. 1893, Beograd. — Raspored i ranglista oficira i vojnih zvaničnika za 1888. god. (juli), Beograd, 1888. — ²⁶ Poljoprivredni kalendar za prostu 1901. god., Beograd, 1900. — DKKS za 1907. god., Beograd, 1907. — DKKS za 1908. god., Beograd, 1908. — SVL, 22/1912, 7 i 17/1913, 5 i 24/1914, 17/1915, 37/1918, 9/1920, 45/

/1921 i 49/1934. — ²⁷ Đorđević V. *Istorija srpskog vojnog saniteta*, knj. 4, Beograd, 1886, 20—25. — SVL, 42/1887. — Poljoprivredni kalendar za prostu 1894. god., Beograd, 1893. — Vitez, Beograd, 1898, 21—22 (28. XII). — Veterinarski glasnik, Beograd, 1904, 4, 173—174 i 1920, 2. — ²⁸ Vitez, Beograd, 1900, 1—3 (10. II). — ²⁹ SVL, 28, 29 i 31/1909, 2/1913 i 39/1920. — Raspored oficira i vojnih administrativnih činovnika za 1911. god., Beograd, 1911. — Raspored oficira i vojnih činovnika za 1912. god., Beograd, 1912. — Ratnik, Beograd, 1925, 7, 168—176. — Veterinarski glasnik, Beograd, 1904, 1, 40—41.

Vlastimir TURUDIĆ

Wissenschaftliche Gesellschaft für die Geschichte der Gesundheitskultur Serbiens, Beograd

VETERINÄRDIENTST DES SERBISCHEN HEERES IN DEN ARBEITEN UNSERER HISTORIKERN. BERICHTIGUNGEN UND ERGÄNZUNGEN (VII)

Unsere Forschungen haben bewiesen, dass in den Arbeiten jugoslawischer Historikern, die sich auf den Veterinärdienst des Serbischen Heeres im Zeitraum von 1850—1918 beziehen, mehrere oder wenigere ungenaue, widersprüchliche und ungeprüfte Angaben und Beschlüsse aufzufinden sind.

Die Zahl und die Natur dieser ungenauen und widersprüchlichen Daten kann man am besten durch die Berichtigungen und Ergänzungen dieser Auslegung sehen.

(Rad je Uredništvo primilo 15. IV 1982. god.)

In memory
UDC (614.253)

U SPOMEN

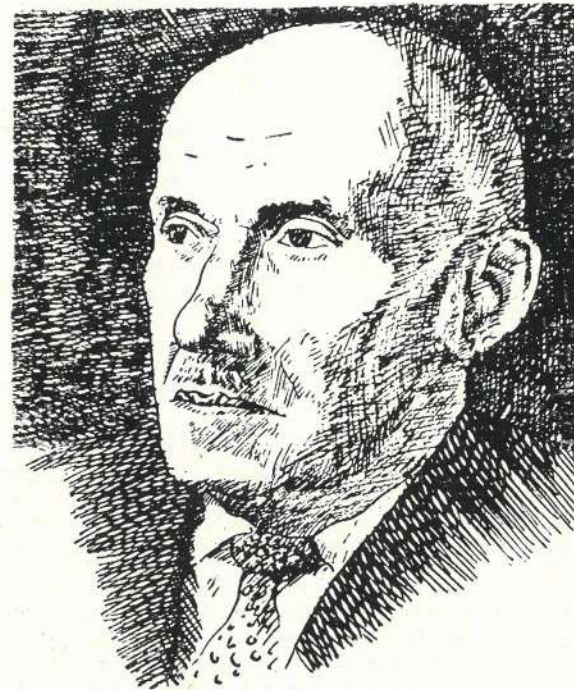
PROF. DR FRAN I. ZAVRNIK

(12. XI 1888 — 20. II 1963)

Povodom 20-godišnjice od smrti (pre dve godine) našeg istaknutog praktičara, pedagoga, naučnika, organizatora i istoričara veterinarske medicine prof. dr Frana I. Zavrnika, želimo da se setimo njegovog životnog primernog puta.

Rođen je 12. XI 1888. god. u selu Zgornja Voličina kod Maribora u Slovenskim Goricama. Roditelji su mu bili skromno situirani seljaci.

Osnovnu školu je učio u Koreni (Sv. Barbara), gde ga je učitelj zapazio kao darovitog i vrednog učenika, te preporučio njegovom ocu da ga školuje. Dalje školovanje F. Zavrnika je bilo teško, zbog malih materijalnih mogućnosti oca, ali je školovanje ipak nastavio. U Mariboru je završio 6 razreda klasične gimnazije, a 7. i 8. razred u Novom Mestu, gde je i maturirao 1906. god.

Prof. dr Fran I. Zavrnik

Te godine se upisao radi studiranja veterinarske medicine na Visoku veterinarsku školu u Beču. Kao student bio je demonstrator u Institutu za histologiju i embriologiju prof. dr Schumacher-a, i kao dobar đak završio studije i diplomirao 1913., a doktorirao 1914. god. tezom „Beiträge zum histologischen Bau der Pferdaorta“.

Tada je zapažen i kao organizacijski trudbenik, osnovavši akademsko „Društvo slovenskih živinozdravnika“, čiji je bio prvi predsednik.

Zaposlio se kao zemaljski veterinar, obavljajući veterinarsku praksu u Vranskom u Savinjskoj dolini. Tu ga je zatekao I svetski rat, pa je bio mobilisan u Austro-Ugarsku vojsku, u kojoj je proveo sve ratno vreme, delom na ruskom, delom na italijanskom frontu. Po slomu Austro-Ugarske uspeo je da izbegne italijansko rop-